

POPOTNIK.

List za šolo in dom.

Izhaja 10. in 25. dan vsakega meseca, ter velja za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr. — Posamezne številke dobirajo se po 15 kr. — Na anonimne dopise se ne ozira. — Rokopisi in na oceno poslani knjige se ne vračajo. — Spisi in dopisi naj se blagovoljivo pošiljati (frankirani) vredništvu; naročnine, oznanila in reklamacije pa opravištvu: Reiserstrasse 8 v Mariboru. — Za oznanila plačuje se od navadne vrste, če se enkrat natisne 15 kr.

Vsebina: P. N. — Solnce učilnice ali učitelja prva lastnost. — Naravoslovne črtice. (V. Zvenulje in obseg glasov godbil in človeškega glasa. — Sreče dom. — Leopold Volkmer. — Književna poročila. — Naredba. — Dopisi. — Nekrolog. (Franc Vučnik.) — Novice in razne stvari. — Inserati.

Z današnjo številko nastopi „Popotnik“ drugo polleto svojega VI. tečaja. P. n. naročnike, ki še niso naročnine obnovili, vljudno vabimo, da to v kratkem storé, da zamoremo tudi mi svoje dolžnosti do tiskarne redno in točno izpolnjevati.
Opravištvu.

Solnce učilnice ali učitelja prva lastnost.

Res je, véda diči učitelja, muzikalčna zmožnost ga priporoča, priljudnost in zgovornost delate ga v javni družbi priljubljenega, a če bi imel učitelj le té dobre lastnosti, ne bil bi še dober učitelj, ker manjkala bi mu pred vsem glavna lastnost odgojitelja. Katera? Pridi in postavi se enkrat pred malega otroka. Poglej skozi krasna, čista, blesketajoča se okenca — oči — v njegovo notranjost. Majhno, prelepo plodno polje je tukaj notri ki je pripravljeno za najrazličnejše rastline. Pri tebi je, je oživet, vzbuditi! To se ti bode posrečilo, in tvoje prizadevanje bode v tem veči meri sad rodilo, bodeš v tvoje in drugih veselje temveč dobrega doprinašal, kolikor več ljubezni tvoje srce obsega.

Da, ljubezen je alfa in omega šolskega napeljevanja, poučevanja in odgojevanja mladeži. Hoče li katera občina mej učitelji pravega izvoliti, tako naj gleda pred vsem na to lastnost. Kar je solnce v veličastni naravi božji, to je ljubezen y šoli.

Otroci se morajo mnogokrat ljubezni učiti od starih. Ako jim manjká ljubeč izgled, tako navadno ostane srce hladno in mlomarno. Marsikateri prikrit, tutast značaj ima svoje korenine v mladosti brez ljubezni. Ognjišče ljubezni more tleti v srcu starišev in učiteljev, da se na njegovem plamenu otročja ljubezen vnetiti zamore. Otročja ljubezen izvira le iz ljubezni starišev. Odgojevalna metoda starišev in učiteljev, katerih ne ljubijo otroci, obsodi se sama.

Žetev je navadno primerna setvi. Le kjer se seje ljubezen, se tudi ljubezen žanje. Otrok še nima merila za duševne vrednosti, pač pa za ljubezen. Ja on celo za nobeno vrednost ali preimennost ne mara, katera ni ogrnjena v barvo ljubezni.

Zakaj je mnogim otrokom šola ožaljena? Zakaj se jim zdi, da so dosegli nebesa, kedar se šolske duri slednjokrat za njimi zaprejo? Poleg naravnega hrepenenja v neznane planjave prihodnosti in nagnjenosti do prostosti in samopašnosti je tega krivo pomanjkanje ljubezni do učiteljev. Kolikor trdneje veže ljubezen, toliko težeje in bridkeje bode ločitev. Ljubezen je duša vse pedagoške prakse. Kjer je ona pobegnila, tam ostane še sicer šolska mašinerija, a odgoja v pravem pomenu je nemogoča.

Bila bi pa mehkužna ljubezen, katera ne pozna časoma tudi strogosti — kazni. Naj je tudi kazen djanje gorja zaradi slabega djanja, vendar naj nikdar ne zataji značaja iz ljubezni izvirajočega djanja. Strogost je bistven del vzgojevalne ljubezni, a mržna nikoli!

Po „Chr. P. Bl.“

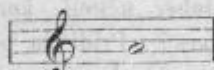
Naravoslovne črtice.

V.

Zvenulje in obseg glasov godbil in človeškega glasa.

Da se morejo različna godbila ali instrumenti zlagati, potrebno je, da ima godba neki osnovni glas, to je glas določene visokosti. Ta glas je navadno glas tretje ali A strune na goslih, in je enkrat nadbrisan $\bar{a}$.

$\bar{a}$

Ker se po tem glasu drugi določujejo, zato se zove osnovni ali temeljni glas, in po njem zlagajo se godbila. Da se pa ta glas lahko stvarja, iznašle so se glasbene vilice ali zvenulje, katere niso drugo kakor jeklen prot, ki se tako zavine, kakor so dvorožne vilice, in na zavoj zasadi ta zavineni jekleni prot na jekleno držalo. Ako z enim rožkom po trdem telesu udarimo, tedaj glasbene vilice trepečejo, in stvarjajo glas $\bar{a}$. In ker je glas glasbenih vilic slab, zato se morejo, ko trepečejo, postaviti na mizo, ker ta tedaj svojim sotrepetanjem njihov glas znamenito pojači. Veče glasbene vilice so navadno na ozmariči utrjene. Število tresajev glasbenih vilic z glasom $\bar{a}$ se je velikokrat določevalo, in pri tem se je našlo, da ta glas nima povsod isto število tresajev. Tako je Fischer leta 1822. našel, da ima glas $\bar{a}$ berlinskega glasbenega zbora 437 tresajev, in zbora pariške velike opere 431 tresajev.

Leta 1833 določeval je Scheibler v Parizu glas na peterih glasbenih vilicah, in je našel, da glas $\bar{a}$ napravi v enej sekundi 426·7 tresajev. Na berlinskih glasbenih vilicah glasa $\bar{a}$ našel je Scheibler, da napravijo 441·62 tresajev in na šesterih dunajskih glasbenih vilicah našel je 433·66 do 444·87 tresajev v enej sekundi. Vsled te preiskave zaključili so preiskovalci prirode leta 1834., da bi se one glasbene vilice glasa $\bar{a}$ za prave imele, katere napravijo 440 tresajev v enej sekundi, ali različni glasbeni zborovi niso tega spre-

jeli, in zato še imajo dandanes različni zborovi tudi različne glasbene vilice glasa $\bar{a}$.

Da si še zdaj odgovorimo na vprašanje: Katere glasove obsegajo različna godbila ali instrumenti in človečji glas?

Orgle obsegajo od vseh godbil največje množstvo glasov, ker one obsegajo skoro glasove 10 osmic, to je vse godbene glasove. Od subcontra C to je glasa C, katerega 16 tresajev stvarja do glasa c petkrat nadbrisanega $\bar{c}$, ki ima 4224 tresajev v enej sekundi. Glasovir obsega dandanes obširno 7 osmic. Najglobokejši mu je glas A, katerega stvarja 27 tresajev, najviši pa C, ki ima 4200 tresajev v enej sekundi.

Gosli obsegajo četrty osmice in sicer glasove, katere vstvarja 200 do 3000 tresajev v enej sekundi, ali umetnik zna tudi veliko više glasove z gosli napraviti. Glasovi basa nahajajo se med 40 do 175 tresajev v enej sekundi. In Vilaume napravil si je bas, katerega struna je 32 tresajev stvarjala, to je glas C. Troblje, rogovy morejo se za različne glasove prirediti.

Najviši glas glasbenega zbora je petkrat nadbrisan d to je $\bar{d}$ in stvarja ga tako zvano pikolo. Ta glas ima 4752 tresajev.

Človečji glas ne obsega popolno 4 osmice, ali vseh teh glasov ne more nikoli ista oseba stvarjati. Človečji glas deli se na moški in ženski. Prvi deli se dalje na bas in tenor in drugi na alt in sopran. (Natančneje o tem, ko bomo govorili o človečjem glasu.) Meja človečjemu glasu je ta-le:

Dr. Križan.

„Sreče dom“.

Metodična obravnava pesmi, štev. 30 v „Drugem berilu.“

(3. in 4. šolsko leto.)

1. Uvod.

Kaj storijo pridni otroci zjutraj najprej, kedar vstanejo? — Molijo. — Zakaj pa molijo otroci zjutraj? — Da se Bogu zahvalijo za srečno noč. — Zakaj še? — Da bi jih Bog tudi po dnevu srečno obdržal, ali vsega hudega varoval. — Ali tudi odrasli ljudje molijo, preden se podadó na svoje delo? — Da. — Zakaj neki ljudje pred delom molijo? — Da bi svoje delo srečno dokončali in da bi imelo delo dober vspeh. — Kdo pa nam blagoslovi naše delo? — Ljubi Bog. — Kaj pa voščijo ljudje drug drugemu, kedar se podajo na delo? — Srečo, dober vspeh. — Kako pa pozdravljajo potujoči ljudje mnogovrstne delavce? — Srečo dobro, Bog daj srečo dobro! — Kako se poslovimo od delujočega človeka? — Srečno delaj, srečno napreduj, srečno končaj i. t. d.

— Kaj voščimo ljudem, kateri od nas odpotujejo? — Srečo, srečno potovanje, srečno vrnitev! — Kaj si tedaj ljudje, osobito prijatelj prijatelju voščijo? — Srečo. — Ali so vsi ljudje srečni? — Katere ljudi pa imenujemo sploh srečne? — Kateri imajo dovolj živeža, denarja in drugih potrebnih stvari. — Česa pa še je vendar potrebno srečnemu življenju? — Zdravja. — Kateri ljudje pa sploh niso srečni? — Kateri so boleni, katerim pomanjkuje živeža, potrebnih stvari, in katere drugi zaničujejo in sovražijo. — Kaj si tedaj vsak človek v svojem stanu vošči? — Obilo sreče. — Zdaj pa vzamite berilo in čitali bodeme, kje da sreča prebiva.

2. Učitelj pesem prečita.

3. Boljši učenci ga 2—3krat preberó.

4. Učenci čitajo posamezne kitice, učitelj pa povprašuje po manj umljivih besedah, ter pomaga učencem sestavljati glavno misel vsake kitice.

Čitaj prvo kitico S! Kako se glasi naslov te pesmi? — Sreče dom. — Kako bi še lahko naslov drugače sestavili? — Kraj, kjer je sreča doma, domovina sreče. — Kaj se pravi „pod milim nebom?“ — Na zemlji, na svetu. — Kaj povedó besede: „Cesar na tronu?“ — Cesar na prestolu, cesar pri svojem vladarstvu. — Kaj se reče: „kmetič na polju?“ — Kmetovalec pri svojih opravilih, pri svojem gospodarstvu. — Kaj se nam pové z besedami: „sreče po volji?“ — Dovolj, mnogo, obilo sreče. — Kaj lahko stavimo namesto „križem sveta?“ — Po širokem svetu, — Kaj lahko povemo namesto „kje prebiva, kje je doma?“ — Kje sreča stanuje, kje ima ona svoj dom. — Koga si pa mislimo pod besedo „jaz“? — Človeka, ki si išče sreče, ki si želi sreče.

Glavna misel prve kitice je tedaj:

Vsak človek, bodi si imenitnega ali nizkega stanu, si želi srečen biti.

Ponovi to R.!

Beri drugo kitico Č! Kje tedaj išče človek sreče? — Po vrtih in livadah. — Kaj se nahaja tamkaj? — Krasne, zale, lepe cvetice. — Kaj hočemo reči z besedami „sreči venecpletó?“ — Da tamkaj sreča prebiva, kraljuje. — Kako pa se tukaj cvetice imenujejo? — Revice, sirotice. — Zakaj so one revice ali sirotice? — Ker jih solnce hudo peče in jih kosec še naposled pokosi. — Zakaj rečemo „smrtna kosa?“ — Ker kosa cvetičice pomori. — Kaj pa se hoče povedati z besedami „jok se glasi?“ — Tam, kjer smrt kolje, je slišati jok in zdihovanje.

Misel druge kitice je:

Človek misli, da prebiva sreča sred dišečih in krasnih cvetic po vrteh in livadah; pa rožice venijo od solčne vročine in umirajo pod ostro koso neusmiljenega kosca, zato pa je tukaj namesto sreče le žalost doma.

Ponovi I.!

Beri tretjo kitico Ž. Kam pojde človek potem sreče iskat? — Kaj se pravi „Bogat kmetič se raduje“? — Kmet je vesel, on se veseli. — Kaj povedó besede: „on si bogato žetev obeta?“ — On upa ali misli obilo, mnogo žita narežeti. — Kaj se pravi „sreča pšenice venec tnu spleta“? — Kmet je zaradi lepe pšenice pray vesel. — Kaj lahko rečemo namesto „prihruje“? — Pribuči,

prihruši, priložlja. — Kaj se pravi „žito zdrobi“? — Žito omlati in bilke k tlam potlači. — Kaj se pravi „sreča zbeži?“ — Sreča mine, zgine.

Misel tretje kitice je:

Kmet si ogleduje rodovitno polje, katero mu kaže prinesiti srečno in obilno žetev; pa naglo prihruši toča, ki uniči žito in srečo prežene.

Ponovi N.!

Čitaj četrto kitico R.! Kam se človek zdaj podà? — V zeleni log ali gaj. — Kdo prebiva v zelenem logu? — Vesele ptičice. — Kaj se pové z besedami „zima prikima?“ — Zima nastopi, se približa. — Zakaj pevke zbežijo? — Ker nimajo živeža. — Kaj lahko rečemo namesto „hribei pod snegom ječijo?“ — Hribe pokriva debela, snežena odeja. — Kaj se pravi „glasa ni čuti?“ — Glasú ni slišati. — Zakaj gaj žaluje? — Drevje je izgubilo svoj kinč in ptice so utihnile. — Kaj je tedaj tudi v logu minulo? — Sreča, veselje.

Misel četrte kitice je:

Človek se sprehaja veselega srca po zelenem logu, kjer žvrgolijo vesele ptičice; pa tudi tukaj sreča kmalu mine, kajti drevje izgubi svoj kinč in mrzla zima prežene drobne pevčice.

Ponovi M.!

Beri zadnjo kitico U.! Kje pa išče človek zdaj sreče? — V svojem sreč. — Kaj se pravi „kraljuje“. — Ona prebiva, je doma. — Kaj dela sreča? — Srce razveseljuje. — V kakšnem sreč. je sreča doma? — V poštemem.

Misel zadnje kitice je tedaj:

Človek išče zastonj sreče po širokem svetu, kajti ona prebiva le v čistem, poštemem in nedolžnem sreč.

Ponovi B.!

Ponovi glavno misel prve, druge ... zadnje kitice R.! S.! Č. ! G. ! N.!

5. Nauk se razvije.

Česar si želi vsak človek? — Sreče. — S čim pa mislijo ljudje srečni postati ali srečo doseči? — Z denarjem, z bogatimi posestvi, z imenitnim in visokim stanom. — Pa je to že zadosti, da je človek srečen? Jeli človek, ki ima neizmerno bogastvo, srečen, ako nima zdravja?

Kaj smo se učili iz berila „Zdravi udje?“

Ubog pa zdrav človek je srečnejši, nego bogat hromec. — Kaj je tedaj tudi veliko ali več vredno, nego bogastvo? — Zdravje. — Kaj mislite, so li ljudje, ki so popolnoma zdravi in tudi zelo bogati, zelo srečni? — Glejte! Mnogokrat so tudi bogatini in možje prav imenitnega stanu nesrečni, kajti velike skrbi jim še včasih počivati ne pusté in mnogokrat jih motijo strašne misli, da bi utegnili zgubiti visoko in častno mesto in premoženje. — Ali bogastvo ostane človeku tudi po smrti? Ali je na unem svetu razloček med stanovi? Ali je tedaj pametno, če hrepenimo po bogastvu in če iščemo sreče po širokem svetu? Kje pa lahko najdemo srečo? — V sreč. — Kakšno sree pa mora imeti človek, ki se hoče srečnega občutiti? — Pošteno, čisto, nedolžno. — Kako pa si ohranimo pošteno, nedolžno in čisto sree? — Ako smo zadovoljni s tem, kar imamo, ako ne grešimo in če živimo sploh tako, kakor je ljubo Bogu in ljudem. — Ali nam mora kdo tako srečo odvzeti? — Ne. — Glejte!

Zadovoljni moramo biti s svojim stanom in vaditi se moramo bogaljubnega življenja, potem ne bomo občutili sreče samo na tem svetu, ampak dosegli bomo tudi večno srečo na onem svetu.

Ponovi D.!

6. Učenci se vadijo v čitanju.

7. Pesem se nauči na pamet in se deklamuje.

8. Glavne misli posameznih kitic se narekujejo.

Jože Lasbahar.

Leopold Volkmer,

veseli pevec Slovenskih gorc.

dr. Jožef Pajek.

(Dalje.)

Štev. 37. Sivec ali srečna podložnost.

Po Volkmerovem rokopisu „Zmes“, str. 97—102. John Gay, roj. na Angležkem l. 1688, umrl v Londonu l. 1732; svoje „Fables“ je izdal l. 1726. Johann Gleim; Fabeln. Murkovo izdanje, štev. 14, str. 23—28. Jak. Košar, štev. 36. Ahacel: Koroške in štajerske pesmi, III. natis, str. 139—145. Volkmer je vso basen prav srečno podomačil.

1. Ha! ha! en mladi žrebec herže, * Stojč v sredini med koinmi, * Vse štiri bistro vnišak verže, * No k drugim koinjom tak guči: * V začetki, ja! nas je natura * Postavlja proste sem na svet, * No človek bi se z nami gura? * Je on to smeja od prvih let?
2. Predstarši naši so hodili, * Gde, gda, no kak je keru htea * Zelene kerme so se vžili: * Njim toto je gdo branit' smeja? * Od njih nebeden ne je služa, * Nebeden ne naprežen bia, * Nebeden vlača, ali pluža, * Nebeden z gaužloi žlak dobia.
3. No mi, ah mi! pfui! sram nas bođi! * Smo hlapeci? ne! Smo vozniki!)! * Nas sedlo no homot oglodi, * No smo za to še tepeni? * No komi—komi smo pokorni? * Človeki! kai pa človek je? * Je človek, al' smo mi ti gorni? * Vas, brati prosim: Sodite!
4. Mi smo tak lepi od nature, * Tak lep je človek ne, kak mi; * On gerdo gre po dveh, kak pure; * Po noči vidi kai z očmi? * Se zemlja, da na njo on stopi, * Tak močno stroši, kak da mi? * Gda njemi duh iz nosa sopi, * Kak se iz našega kadi?
5. Pogledmo se, kak nas vse cira — * Vse — vuha, grive, glava hod? * No človek — toti nas regira * Zđai toti je krez nas gospod! * On nam na herbet sedit ide, * Da s kom se bojuvati 'ma, * No, či premaga, nazai pride, * Vso čast le sebi, nam ne da.
6. Čast, kero 'ma, mi njemi damo, * Ja! njemi, da njo nima sam; * Ker lon pa mi od njega 'mamo? * Kak on dobrote plača nam? * Za štrainge

1) Arrestanten.

- k plugi nas priveže, * Al' z nami vozi k verhi gnoi, * Še z gaižloi poka, no se zreže: * Prokleta merha, ne postoi!
7. O brati, rešte se hlapčie! * Naš prvi stan je prosti bia; * Pa človek, ja, pun ciganie! * Pod se nas je v oblast dobia. * Kak lahko bi, či vkup deržimo, * Nam z njegovih rok se rešit blo! * Pravico tak nazai dobimo: * Kai mente? Vse muči na to.
8. Vsi koinji beršejo z nogami * Od velke jeze krez en čas: * Či meniš, da bo bolše z nami, * Se puntat' čemo, je vseh glas. * En sam — en sivec — glavo trosi, * Se vun 'zkašla iz starih pluč, * Zdai frca, da 'ma muhe v nosi. * Napré se riva, začne guč.
9. Ja! res je, res! kai žrebec reče, * Da je naš rod bia negda prost; * Pa čas, ker bia je, zdaj ne teče, * Do njega je en dugi most: * Nevarno je po totem iti: * Pod nami se podreti zna. * Vam puntaria most če biti? Ah! vse nesreče tota 'ma.
10. Mi velko moč v kopitah 'mamo: * Vse z njimi opla veržemo; * Pa, paibi! Moč či 'mate samo, * Vas tota k cili spravlja bo? * Zaneste se na njo, kak čete, * Zastopnost tota vam fali, * No toto človek 'ma, kak vete, * On zato je gospod; ne vi.
11. Gdo pova, no popravi štale * Za vašo stanje, no da vas * Gde ne bi hudobije klale, * Ne vuk, ne toča, sneg no mraz? * Gdo v zimi vas pred gladom brani, * Gda tota zemlo vso vmori? * Gdo nam za žejo vodo shrani, * Gda vse potoke led vsuši?
12. Gdo? gdo vas snaži? gdo vas vrači, * Gda blatni, ali nezdravi ste? * Gdo vam pomaga, gda vas klači * Nesreča, nai je, kakša je? * Gdo vam tak lepí oves pova? * Gdo 'z trave vam seno suši? * Pojete staro kermo, nova * Pred vami v jaslah že leži.
13. Zapstoin vi rejo ne dobite, * Za njo res date vašo moč; * Pa kero moč pri njoj zgubite, * Poverne ona vam drugoč: * Kai sama moč vam nemre dati * To vam človečja pamet da, * Skoz njo vas človek zna raynati, * Kak svojo moč vsak nucat' 'ma.
14. Štimanje vašo je prevzetno, * Da človek moč od vas dobi: * Ja on (verjeti ne je žmetno¹⁾): * Vam vekšo da, kak njemi vi. * Čast, kero on 'ma, z vami tala, * Da gde on je, vi tudi ste * Stan njegov hiža, vaš je štala; * Pa ste pod strehoi, kak on je.
15. Za svoj počinek 'ma nedelo, * Kai? nimate vi tudi njo? * On vas ne pela te na delo, * No reče: gnes počitek bo! * On vam postreže, vi pa delo * Opravit' 'mate, kak želi. * Je ne življenje to veselo? * Ne bote, brati, puntari!
16. O toti guč je koinjom segnà * V serce, no že je krotko b'lo, * En vsaki noge je preteгна, * K znamenji, da prisegli so, * Človeki tak pokorni biti, * Da njim, no njemi k nuci bo, * No terdno v glavo si zabití, * Kak puntari nesrečni so.
17. Podložnik! v serce si zapiši * Kai stari sivec te vuči: * Prost biti ti nigdar ne iší; * Či išeš, tak nesrečni si, * Gospodi ne je samo vola, * Da

¹⁾ Schwer.

njemi k' dobrem službi: * On ve, da Bog ga je izvola, * Za tvojo dobro da skerbi.

Štev. 38. Pesem od kmetstva.

Po Volkm. knjižici: „Hvala kmetičkega stana ino tobačie trave“ tiskanej l. 1807. V Murkovem izdanja sega od stran 137—140. Nekaj predelana se najde v Ahacelnovih „Koroških in štajerskih pesmih“, v tretjem natisu, str. 52—59. Na koncu je opomba: „Iz stare predelana“. Načev se najde na str. 9. pod štev. XXI. V Cvetkovem prepisu je tej pesni pristavljena letnica 1795. L. L. je še leta 1880. to pesem v Lotmergu pevala in mi povedala, da je lepa pesen jako priljubljena.

1. Vsi stani na sveti potrebni nam so; * Pred vsemi pa kmetstvo, gospodstvo, meštvo; * Gospodstvo nas viža, to kmetsvo redi, * To meštvo nas stezo k nebesam vüci. * Gospodstvo, no meštvo jaz z misli pustim * Le samo to kmetstvo posebno častim, * Podštenja je vreden tó kmetički stan, * Da se en'mi kmeti prigilha Bog sam.
2. Moj oča nebeški je vinski gradnik; * Tak reka je Jezus naš božji srednik. * Gdo drugi, kak Jezus, je sejavec bia, * Ker naj bolšo seme je sejat hitia? * Da Bog tak poviša tó kmetički stan, * Tak njegvo potrebnost odkriti če nam. * O kaj bi začeli na sveti ljudje, * Či ne blo bi kmeta ker dela za nje!
3. Vsa druga moistría bi bila za nič: * Gde naišli bi rejo zveir, človek, no vtič? * Od tote moistríe en vsaki živi; * Kaj koli gdo nuca, od kmeta dobi: * Kruh, vino pripova, živino zredi, * Pripravlja še druge potrebne reči; * En brumni, no skrbni kmet naide vsigdar: * Za vsako siroto pripravleni dar.
4. Vsi moistri ne delajo telko, kak kmet; * Zdaj orje, zdaj seja, zdaj silje gre žet', * Zdaj mlati, zdaj veja, zdaj kleple koso, * Zdaj reže z njoj travo suši z nje seno, * Zdaj kopa v gorici, zdaj preša nien sad, * Zdaj gre vun na gmaino živino si zvat', * Da junčke napaja, si yleče vodo, * Živad si zdaj vrača, da ne'de v škodo.
5. Zdaj konjom polaga pripravleno reiz, * Zdaj pali si iše za ccog en leis * Zdaj seka, zdaj teše, zdaj verta, hiti * Popravlat, kaj plugi, no kolam fali * Živino napreže, na foringo gre, * Blago si nalaga, odide za dne, * Bič počí, kojn skoči, kolo podleti: * Oi voz se je zverna, vse v grabi leži.
6. On kola zdigava, da herbet praši, * Se sede na konja, no v Gradec leti: Blago na plac verže, no vzdigne svoj lon, * Še prea, kak hamer pet vdari na zvon. * Gre k šmaidlari kupit' železo za plug, * Še rad bi si sprava en novi klobuk, * Pa zmisli, da v zapečki nega soli; * Dve grudi si kupi, da nima za tri.
7. Pripela se lačen, no žejen nazaj, * No prosi: O žena! le jesti mi daj; * Po piti si sam grem, da nimam dauč v klet * Sei veš. da brez vina nežmahna je jed. * Prav sit no erdeči, kak kuhani rak, * Si segne po škatlo, no šnofa tobak. * Zdaj pela si derva, zdaj stelo za gnoj. * Zdaj pali se vozi v toplíce z ženoi.

8. Zdaj nive podvaža, zdaj plote gradi, * Zdaj črešne vceplava, zdaj verbie sadi. * Hram se 'mu podira, če novega met'. * Težake vdinjava, gre pe-neze štet', * Zdaj štibro, zdaj gorno plačuje, zdaj gre * Na furšpon. zdaj pa na cesarske steze, * Zdaj šribara pela na šacingo vun, * Zdaj svojim gre sukne kupovat' v štacun.
9. Zdaj teče k kovači, zdaj nese na mlin, * Naredi na den neko taužent stopin, * Cel den je na nogah, nigdar ne sedi, * Kak te, dare v peti si terna gledí. * Večer si dol leže na slamo, no spi: * Še prea kak den je, kokot ga būdi; * Družini vkažuje, kaj delati 'ma; * Ti poidi na nivo; ti bodi doma.
10. Kmet celi den dela, je denog vesea; * Zna, da bo stem sebe, no druge živea; * Tak duša, kak telo se razveseli, * Či on svojo delo gorofra Bogi. * Ja z dušoj no s telom bi priša v nebo, * O da bi le v kedni nedele ne b'lo! * Cel keden je neki kmet greha čertia; * V nedelo pa z njim je na pitni porat (= brat.) bia.
11. V nedelo s tovaršmi je v kerčmo ša pit; * Nej'henja, da mohra (= mokra. Pisat.) je bila vsa nit; * Je karte tam žmika do belega dne, * Te šeli se k domi je vleka z kerčme. * Še eno 'mu zapre pred nosom nebo, * O da bi le toga pri kmeti ne b'lo! * Da s fortlni nori rad druge ludi; * S tem dušo zapase, no nebo zgubi.
12. Ne vsaki, le neki kmet je tak pregnan, * Da nori pri handli hitre, kak cigan; * En drugi gospoda podraitati če; * En tretí družini lon vtergati ve; * Na foringo vinsko en šterti či gre, * V navane pučele naleje vode; En peti pa farmeštra vodi za nos; Obeča, kaj dužen je, plačati skoz.
13. O kmet lubeznivi! Podštenja ti dam * Le naj se ti k špoti napraviti sam * Krivičen no pian le bodi nigdar, * Tak ima boš pri nas podštenje vsigdar, * Pohleбно (= pohlevno. Pis.) te prosim, moj zvoleni brat. * Gdo koli si, pridnega kmeta, mej rad: * En pridni je vreden sto centov zlata! * Ja v zobe mi pluni, či menje vala. (Dalje prih.)

Književna poročila.

Ljudske knjižice se je izdal 10., 11. in 12. snopič. V 10. snopiču je zbranih lepo število kratkočasnih in poučnih povesti; 11. sn. prinaša povest „Divus“, „Ancula“ in „Prutovski“. Te povesti se nam zdé, da nimajo prave zvišane tendence, so celo nekoliko kočljive ter nam ne kažejo nikake lepe človeške lastnosti, tembolj pa tisto podnevno lahkomišelnost, koje se danšanes nikjer ne manjka. Ker pa mi želimo, da bi se naša mladina s čitanjem tudi blažila in ne le kratkočasila, zato bi se naj pri izbiri povesti zlasti tudi na moralno vrednost oziralo. Kaj lepe so pa povesti v 12. zvezku: „Sila“, „Davoriša“ in „Skopuh“. V „Sili“ se lepo kaže in predstavlja osrečajoč čut usmiljenja proti ljudem v „Davorišu“ pa proti živalim. V „Skopuhu“ se nam pred-očuje ena najostudnejših človeških slabosti, skopost, ki zamore v človeškem srcu vsak blagi čut udušiti, ja celo krvne vezi raztrgati. Ker je s tem zvezkom prva polovica dovršena, pridjano je ob koncu kazalo. Jezik je sedaj povsod lep, pravilen in lahko umeven.

S.

Naredba ministra za uk in bogočastje z 22. dne junija 1885. šte. 1857,

s katero se § 18. učnega reda z 20. dne avgusta 1870. šte. 7648 za splošne
ljudske in meščanske šole prenaredi.

Povodom nekega posebnega slučaja in z ozirom na tukajšno naredbo z
12. dne februarja 1884. l. št. 23.122, točka 4 zapovedujem:

§ 18. učnega reda z 20. dne avgusta 1870. l. se po svojem sedanjem ob-
segu razveljavi in se ima zanaprej glasiti:

Odpustnico, v kateri se ima pri javnih učencih omeniti razred, oddelek
ali skupina, katero so slednjič obiskovali, izda šolski vodja in jo z njim pod-
pišejo vsi učitelji razreda, oziroma oddelka ali skupine — vštévši dotičnega
učitelja veronauka.

Odpust iz šole ima se v šolski matici in v imeniku (Katalog) zaznamo-
vati. V imeniku se imajo zabilježiti tudi redi, kateri so se upisali v odpustnico.

Dopisi.

Od Drave. G. izdajatelj Slomšekovih zbranih spisov nas je sé četrto knjigo,
katero je tudi zadnji „Popotnik“ naznanil, silno razveselil.

To je res zlata knjiga, kateri nobena cena ni previsoka. „Zdaj še le
vemo, kaj Slomšek velja“ pravi izdajatelj v pogovoru, „zdaj še le vemo, kaj
Slomšek velja“ bode moral reči vsak, ki je knjigo pazljivo prečital. — Knjiga
ima tri oddelke. V prvem je zbrana vsa tvarina o šoli in odgoji. Malo jih
bode, katerim bi se bilo le sanjalo, kaj in kako je Slomšek o odgoji in šo-
lanju mladine mislil in pisal. Z veliko učenostjo in prebogatom izskustvom zdru-
ževal je Slomšek trdno voljo in pa še to posebnost, da je znal vse s priprosto,
lahkoumevno, srce in um ogrevajočo besedo povedati. Med tem, ko drugi pe-
dagogi govore o odgoji mladine jako učeno, je v Slomšku vse tako navadno,
tako priprosto, da ga more vsak umeti, kdorkoli le čitati zna. In vendar on
ničesar ne spregleda, nobena stran človečjega življenja se mu ne izmakne, za
vsak slučaj, v katerega zamoreš priti, ti ve Slomšek podati dober in pameten
svét kot vodilo, kako ti je ravnati, ako si hočeš končno svoj namen doseči, si
zagotoviti pravo srečo na tem in na unem svetu. Ni nam znana knjiga, ki bi
o tako važnem predmetu, kakor je ravno odgoja, tako jasno temeljito in vse-
stranko, pa vendar tako prav po domače govorila, kakor ravno ta.

Zato mislim, bode ta knjiga dobro došla vsem slovenskim učiteljem, du-
hovnikom, pa tudi ljubim starišem in vsem odkritosrčnim prijateljem naše mla-
dine, našega ljudstva. Vsem tem bodi knjiga prava vsakdajna dušna paša. —
Ravno tako zanimiv je tudi drugi oddelek, ki ima zbrane članke o narodni
politiki in narodnem gospodarstvu in pa tretji, ki prinaša razno podučno tva-
rino. Odpri knjigo, kjerkoli hočeš, povsod najdeš obilico zlatih resnic, ki ti
razodevajo zdaj to, zdaj uno stran življenja tako posameznika, kakor tudi vsega
našega ljudstva. Da bi vendar to knjigo brali tudi vsi nam bolj ali manj ne-
prijazni nasprotniki, narodni odpadniki; zlasti pa še tisti, kojim je pri odgoji
ljudstva sodelovati, naj bi se od Slomška učili kaj je namen, in kak je pomen
narodne šole, mogoče da bi se jim razjasnil um ter bi prišli do pravega spo-
znanja.

Važno vprašanje o narodnem šolstvu, o katerem se pri nas toliko govori in tudi piše, o katerem so si mnenja še vedno navskriž, rešil je Slomšek že zdavno tako stvarno in radikalno, da mu ni moči ugovarjati. Sklenil pa je to razpravo z besedami, kojih resnica se nikdar ovrгла ne bode in naj se še toliko greši zoper zdravo človeško pamet. Rekel je namreč: „Šola pa, če prava ni, je boljše, da je ni“, sodba, ki je ravno tako ostra, kakor resnična.

Knjigo še tedaj prav gorko priporočamo vsem, katerim je mar za pošteno in umno odgojo svojih in drugih otrok. Naj ga ne bode med nami ne učitelja in ne duhovnika, ki bi s to knjigo ne bil natančno seznanjen. Pa tudi drugim, zlasti vsem starišem bodi knjiga prav gorko priporočena, vsaj jih vendar tako nežno poučuje, kako jim je čuvati in skrbeti za njih največji zaklad. Tudi šolske bukvarnice bodo prav storile, ako si to knjigo omislijo.

Gledé jezika je g. izdajatelj pravo pogodil, da je opilil le slovnične oblike, drugo pa je pustil, kakor je pisal Slomšek. Slomškov slog se po svojih mnogih posebnostih loči od vseh drugih in gotovo bi mu bilo le na kvar, ako bi se preveč popravljal. Besede pa, ki so čisto nemške, kakor n. pr. „gnada“ bi g. izdajatelj slobodno z lepimi slov. izrazi nadomestil.

G. izdajatelju pa izrekamo presrčno zahvalo na nja velikem trudu in ž njim vred nič bolj ne želimo, kakor pred ko slej imeti pred seboj vsa zbrana dela najplodovitejšega slov. pisatelja, najodličnejšega rodoljuba in — kar s ponosom rečemo — enega največjih pedagogov vseh časov!

Iz Ljutomera. Boječi se pekočih žarkov peljali smo se dné 18. junija zarano po prašni cesti proti Mali nedelji. Na tej poti smo občudovali Radoslavsko dolinico, po katerej se težko žitno klasje pripogiblje k tlom. Ondi na hribu zagledamo cerkvico Male nedelje. Precejšnje število učiteljev in učiteljic zbralo se nas je v ondotnem šolskem poslopju, če tudi še smo jih več pričakovali. Zanimivo bilo je to zborovanje našega društva. Po prečitanju zapisnika jel je govoriti gospod Jan. Krýl o Komenskyjem, tej zvezdi na obzoru pedagogike. Verno smo ga poslušali, ko nam je risal burno življenje svojega rojaka, življenje polno grenkega boja, nadlog, zatiranja in preganjanja, ko nam je kazal možá jeklene volje, genijalnega duha in blagega srca, možá, živečega in trpečega za blagar nevednega ljudstva; poslušali smo ga, ko nam je kazal óni trdi, nerazrušljiv temelj, katerega je postavil Komensky, oni temelj, katerega ni razdjal vihar časa, oni temelj, na kateri se je v novejem času jelo zidati prekrasno poslopje: prava vzgoja. — Gospoda Kryla prosil pa bi, da blagovoli v Popotniku objaviti svoj govor.*) Popotnikovi čitatelji mu bodo gotovo za to hyaležni. — Po tem sledila je metodična obravnavá „Ubežni kralj“, katero je prevzel gospod Simon Cvahte. Izvrsten uvod, pravilna razvrstitiev in dobro razlaganje. V obče, odslé bodi vsaka seja taka duševna zabava!..... Po seji smo se podali k obedu, kjer so se vrstile napitnice in vesele pesmi Dušo si zopet privezavši k telesu, podali smo se pod milo nebo pogledat okolično malonedeljsko. In šli smo na grič, nasajen z vinskimi trtami, s katerega je prekrasen razgled na Mursko polje. Na tem griču je mnogokrat stal pisatelj „Dogodivščin štajerske zemlje“, oni mož, ki je delal v dobi temote z vsemi svojimi močmi za prebujo naroda slovenskega. Toda zamán smo iskali spomenika, ki bi kazal poznejšim rodovom, da je tu živel oni mož, ki je zažgal gromado narodne zavednosti v Slov. goricah. B. Raič piše: „Leta 1867 nabralo se je za Krepeljev spomenik okoli 280 gld. in po mnogem drjezganju vročilo se je podobarju Fr. T. v Mariboru 250 gld.; stesal je lepo mramorno podobo Kliino, za podnožje bil je kamen naročen iz Koroškega, napisi prikrejeni, a vsled neugodne usode preminol je ta umetnik leta 1876 na jesen, ne zapustivši niti dleta ne kladiva v svoji delalnici, in sedaj ni znano, kamo je spravil podobe. Ostale goldinarčke ima v shrambi g. M. St. K.“ — Ali vsled te nezgode ostane Ant. Krepelj brez spomenika?....

Josephus.

*) Tudi mi ga prosimo za to.

Vredn.

Iz Globokega. Dne 2. t. m. je imelo breško učiteljsko društvo v šolskem posloju v Brežicah svoje glavno zborovanje, katerega se je udeležilo 14 udov. Predsednik g. Ivan Ornik otvori zborovanje ob 10, uri dopoldne s tem, da skupščino presrčno pozdravi, in da opozori na dnevni red. Ob enem predstavi novo vstopivša uda g. E. Moric-a (Bizeljsko) in g. A. Antosiewicz-a (Orešje), ter jih povabi, se naših shodov marljivo vdeleževati in v dosego društvenega namena krepko sodelovati. Po prečitaniu in odobrenju zapisnika zadnje seje, prednašajo čez podrobne učne načrte sledeči poročevalci: a) za razdeljene in nerazdeljene ljudske šole g. E. Slane; b) za dvorazrednice Z. Gnus; c) za trirazrednice g. J. Mesiček; d) za četirirazrednice g. G. Vodušek; e) za petrazrednice g. J. Ornik. Pri vsakem oboru se vname živahni razgovor, vsled katerega se dogovori, po kateri osnovi se naj učni črteži izdelujejo.

Za tem je sledila volitev novega odbora. G. Ivan Ornik se pred volitvo predsedništvu odločno odreče z opombo, da bode delovanje društva veliko iskrenejše, ako se mu nove moči postavijo na čelo. — V novi odbor so bili enoglasno voljeni: g. Gustav Vodušek, nadučitelj v Globokem, predsednik; g. Josip Mesiček, podpredsednik; gg. Ernst Slane, Dobova in Zvonimir Gnus, Globoko, zapisnikarja; g. Anton Kokot, Pišee, blagajnik; g. Blaž Tramšek, Videm, pevovodja in gg. Jvan Ornik, Brežice, Anton Skubec, Bizeljsko, Franjo Kramer, Kapele, odborniki.

G. Vodušek, kot novo izvoljeni predsednik, izreče dosedajnemu predsedniku in buditelju društva v imenu vseh navzočih udov primerno zahvalo, na kar g. Ornik tudi v prihodnje v blagor in razvijanje društva uspešno sodelovati obljubi. Zajedno obljubi novi predsednik vse storiti, kar bi pomagalo vzvišeni namen društva doseči. — Ker je že bilo precej pozno, so se manj važni predlogi do prihodnjega zborovanja preložili in seja se sklene ob enih popoldan.

Pri skupnem obedu v gostilni nas je počastil tudi g. župan in ud okrajnega šolskega sveta se svojo navzočnostjo, kateri se je v celi svoji prikazni kot prijatelj in podpiratelj šolstva in splošnega napredka ljudske omike pokazal. — Marsikaj smo se pomenili v korist šole, svojega stanú in drage nam domovine.

Konečno bi bilo še želeli, da bi tudi tisti udi, katere smo ta dan v našej sredini pogrešali, se znanprej redno udeleževali zborovanj. Dragi kolegi in drage koleginja, vedite da moramo z duhom časa napredovati, da ne smemo ostajati na istem stališču; poprimimo se resno skupnega delovanja, kajti le to nam ojači in okrepeča duševne moči. Tedaj naprej! Z. G.

Nekrolog.

(Konec.)

Kakeršni stariši, taki otroci, kakeršni učitelji, take tudi šole. Bolj ko so učitelji izobraženi, značajni, odkritosrčni prijatelji ljudstva in poštenega napredka, tem marljiveje bodo delovali, tem boljši bode pouk in vsa narodna odgoja. Vučnik ni vsega tega samo trdil, ampak on je tudi tako ravnal. Kakor se je on vsakega pravega napredka na polju narodne odgoje prav iz sreca veselil, tako je vendar vedno trezno in premišljeno vse presodil in ni nikdar slepo vsega odobral, zlasti pa tudi ne naših sedajnih šolskih razmer, pri katerih večidel neučitelji šolstvo vodijo ter njega razvoj dostikrat iz sebičnih namenov bolj ovirajo nego pospešujejo. „Narodna šola bode takrat svoj vrhunec dosegla, kadar bode sama svoja, kadar se bode razvijala sama iz sebe“, je večkrat dejal. Ravno te nazore imel je tudi o učiteljstvu.

V pismu do dragega mu prijatelja pisanem dne 3. marca 1884 najdemo te-le zanimive besede: „Učiteljstvo bode robovalo, dokler učitelji ne stoje solidarno vsak za vsakega. To je prva pogodba k dosegi samostojnosti in naravnega razvika učiteljskega stanu iz samega sebe. Tudi zanemarjen učitelj bi moral najti zavetje v svojem stanu med svojimi, dokler na njegovem poboljšanju dvomiti ni.“

Kakor se je pa z ene strani vselej moško potegoval za pravice učiteljstva, tako je tudi sicer ostro pa vendar pravično sodil tiste sostanovnike, ki dostikrat pozabijo, kaj so. „Naj bi bil učitelj v prvi vrsti tudi le učitelj, navdušen za narod in bodoči blagor izročene mu mladine, a ne politikar sè širocimi ustmi pa slabim uspehom v poučevanju. Kakor se mi zdi, pa mnogi sedajni učitelji od same vede ne vedó več, da bi morali biti učitelji mladine“ — piše v ravno istem pismu.

Ves čas svojega službovanja se je V. bavil tudi sè sadjarstvom. Največjih uspehov je v sadjarstvu dosegel pri sv. Barbari v Halozah, kjer je 17 let ljudstvo v njem poučeval. Tamošnji prebivalci že uživajo in bode še leta in leta uživali sad njegovega truda ter se tudi hvaležno spominjali bivšega preblagega svojega učitelja in velikega dobrotnika. Vučnik tedaj tudi pripada tistim duhovitim možem, ki so že zdavna spoznali veliki pomen sadjarstva v povzdigo narodne blaginje, ideja, ki še le v naših dnevih polagoma prehaja v meso in kri. Štajersko namestništvo je te njegove zasluge radovoljno pripoznalo ter mu večkrat poklonilo znaten znesek v denarjih; štajerska kmetijska družba pa ga je odlikovala sè sreberno svetinjo.

Pri svojih sostanovnikih je Vučnik užival prav prijateljsko ljubezen, visoko spoštovanje in neomejeno zaupanje. Le-to zaupanje skazovalo se mu je zasebno in javno. Ko se je osnovalo ptujsko učiteljsko društvo, bil je Vučnik zaporedoma izvoljen v predsednika in ko je radi odhoda v Žavec predsedništvo odložil, so mu vsi udje z nadzornikom vred pismeno izrekli svoje zaupanje in zahvalo, da je društvo tako umno in spretno vodil, da je cvetelo in vsestransko delovalo v prid učiteljstva in mladine. Enako spoštovanje užival je tudi med tovariši celjskega okraja.

Kot človek se je Vučnik odlikoval s preblagim in prečutečim srcem. Videti bližnjega v bedi in nesreči, krvavelo mu je srce. Zato si je tudi po vseh močeh prizadeval človeštvu olajšati trpljenje, ne le z umno odgojo, dobrim poukom in svetom, temveč tudi dejansko. Dostikrat je sebi pritrgal, da je drugim pomagal. Videti okoli sebe srečne, zadovoljne ljudi, ga je močno veselilo. Nadarjene, npravne in posebno pridne učence je rad spravljal v višje šole. Da bi pa starišem troške pomanjšal, jih je sam po več let brezplačno poučeval in pripravljaj za mestne šole, ter jim je navadno še daval tudi hrano in obleko.

„Ni učil za posvetno mezdo iz dobičkarije, nego iz gole ljubezni božje do mladeži, v skrbi za obče blagost svoje domovine“*) sme se po vsej pravici o njem trditi.

Pomagal je pa tudi rad vsakemu, ki se je v svoji zadregi zaupno do njega obrnil. Občinam bil je on desna roka, ki je vodila vse poslovanje in to navadno brez vse plače. Radi tolike dobrosrčnosti bil je med ljudstvom, zlasti v Halozah tako priljubljen, da ga ni drugače imenovalo nego „naš Vučnik“.

Največja čast pa gre Vučniku zato, ker je bil vse dni svojega življenja odločen narodnjak goreč in zvest sin svojega slov. ljudstva in to že v tistih časih, ko so bili možje tega prepričanja še prav redki. Pregnati duševno rovo izmej našega ljudstva, pridobiti mu nja svete pravice, povdigniti nja omiko in blaginjo, priboriti mu večje veljave, milejše prihodnosti, bil mu je svet smoter vsega njegovega dejanja in nehanja. V tej zavesti je živel, v tem prepričanju

*) Slomšek. Životopisi str. 98 in 99.

je odločno in navdušeno deloval in se trudil ter se ni nikogar ustrašil — tudi svojih dostikrat mogočnih nasprotnikov ne. In da so bili njegovi vspehi pri pouku tako sijajni, storilo je mnogo tudi to, da ni poučeval po takratnem duhomornem kopitu, temveč postavil se je odločno na narodna tla, zidal je na podlagi maternega jezika. Slovenski jezik učil je že takrat tako temeljito, da pravi eden njegovih učencev, ka se je „pri njem v 1. letu več slovenščine naučil, nego pozneje na učiteljsčeu v 3 letih“.

Razni narodni zavodi našli so v Vučniku vselej pripravljenega podpornika. Slov. matici je takoj pri njenej osnovitvi pristopil kot dosmrtni ud. Slovensko slovstvo je sploh na vso moč podpiral in sicer gmotno in duševno. Svoje dni se je naročeval in je dopisoval raznim slovenskim listom, in te navade tudi v letih, ko je živel v pokoju, ni čisto opustil. Še kratko pred smrtjo pisal je članek, katerega bode vedno drag mu „Popotnik“ ako bo mogoče obelodanil. Mnogo se je pokojnik bavil tudi z godbo. Ne samo, da je druge v njej poučeval, temveč izdeloval je samostojne kompozicije.

Nadalje je bil Vučnik plemenit in jeklen značaj. Za svoje prepričanje stal je neomahljivo in ni ga bilo človeka še tako upljivnega, da bi ga bil zamogel od tega odvrniti, kar je za pravo in dobro spoznal. Proti vsakemu je bil popolnoma odkritosrčen; hlimba in ostudno klečeplazstvo bilo mu je čez vse zoprno.

Pokojnika trdni značaj in pa nja politično mišljenje bilo je nekaterim plitvežem povod, da so mu nasprotovali. Drugi očitali so mu zopet „novotarije“, koje je v šoli upeljal, rekši, ako je dosihmal tako veljalo, zakaj bi nadalje ne. V. je namreč že takrat po natančno izdelanem načrtu poučeval tudi v realijah. Z javno politiko se ni nikdar ukvarjal, dobro vedé, da bi mu to nja zoprnike še pomnožilo, toliko intenzivneje je pa za svoje ideje deloval v šoli, kjer je mladino temeljno učil v materinščini ter jo navduševal za dragi in ljubljeni dom.

Umestno je, da se pri naših znanih razmerah njemu niso poverile še imenitnejše službe, da-si je on imel za nje vse potrebne sposobnosti. Ravno radi tega izostalo je tudi drugo dostojno odlikovanje. Mi pa smelo trdimo, in z nami vsak poštenjak, ki je pokojnika poznal, da dičijo njegova prsa nebrojne zasluge za povzdigo in prospeh narodnega šolstva, narodne omike in blaginje. Zvunajna znamenja ga sicer niso kinčala, pa kinčajo ga vrednejša in stanovitnejša znamenja — zahvala in blagi spomin, ki naj med nami ostane na veke dni!

Počivaj tedaj mirno in sladko, Ti dika in biser, Ti čast in ponos svojega stanu! Tvoj duh, Tvoje ideje pa naj živé med nami na veke! Tvoj duh nas naj kliče na veliko in težavno delo, on nas naj oživlja in krepi, on nam naj podava moč, vsikdar s Tvojo navdušenostjo in odločnostjo, s Tvojo vstrajnostjo in natančnostjo zlasti pa s Tvojo značajnostjo izpolnovati svoje velike dolžnosti v čast svojega stanu, v prid in blagor domovine — človeštva! F. P.

Novice in razne stvari.

[Presvitli cesar] podaril je za zidanje nove šole v Razborju 300 fl. in krajnemu šolskemu svetu v Vrhovem v isti namen 50 fl.

[Deželni šolski svet štajerski] je v svojih sejah 11. in 25. janija priznal potrebo, da se enorazredna lj. šola v Blanci razširi v dvorazrednico, se je izrekel za tó, da se ustanovi v Podgorji (v sevniškem okraju) nova ljudska šola in je dovolil, da se razširite lj. šoli v Zavrčah in Rečici vsaka za en razred ter da se priredijo na lj. šoli v Konjicah paralelke.

[Na tukajšnjem učiteljišču] je delalo v pondeljek 6., v torek 7. in v sredo 8. t. m. 26 izgojencev in 7 eksternistov zrelostni izpit. Eden kandidat je dobil spričevalo z odliko, 29 spričevalo zrelosti, eden je med skušnjo odstopil, dva pa sta reprobirana — vsaki iz enega predmeta — na dva meseca.

[Minister za poljedelstvo] imenoval je profesorja na mariborskem učiteljišču g. Aleks. Mell-a nadzornikom šolskih vrtov.

[Na tukajšnjem gimnaziju] se je oglasilo k maturi 19 osmošolcev in 1 eksternist. 1 abituriant je odstopil od ustne skušnje. Od ostalih 19 pa jih je dobilo 18 spričevalo zrelosti, 2 (Miha Murko in Tone Medved) z odliko. Ednemu pa se je dovolilo, da sme po počitnicah skušnjo ponavljati.

[Deželni šolski svet kranjski] je v eni svojih zadnjih sej z veliko večino sklenil, predlagati vis. ministerstvu da uvede na ljubljanskih odgojevališčih za učitelje in učiteljice razun nemščine in pedagogike v vseh poučnih predmetih slovenski učni jezik.

[Naslednik Miklošiču.] Proforski kolegij filozofske fakultete na vseučilišču Dunajskem predlagal je jednoglasno dr. J. Jagiča za stolico slavistike, izpraznjeno po umirovljenju prof. dr. viteza Miklošiča.

[Družba sv. Mohora] šteje letos 29.557 članov, torej 1055 več, kakor lani.

[Ponesrečil se je] šolski nadzornik in ravnatelj na Vrhniki, gospod V. Levstik. 26. junija se mu je splašil konj in škočivšemu raz voz na tla se mu je noga zlomila na dveh mestih.

[Slovensko-nemškega slovarja] bode koncem tekočega šolskega leta črka L gotova. Odsle pojde delo hitreje od rok, ker bode gospod profesor M. Pleteršnik dobil pomočnika.

[Stolica za srbski jezik] prične se s 1. septembrom t. l. na vseučilišču v Budimpešti.

[Prof. Louis Léger], slavnoznani francoski slavist, ki je pred par leti bil obiskal tudi Ljubljano in prepotoval vse jugoslovanske pokrajine, izdal je delo: „Le monde Slave au XIX. siècle. — Leçons d'ouverture au cours de langues et littérature d'origine Slave“. V tem delu opisuje pisatelj zgodovino stolice slovanskih literatur v „Collège de France“, primerja razmere Slovanov, ko je Adam Mickiewicz imel svoja slavna predavanja v Pariškem kolegiju, z današnjimi ter navaja načela, po katerih se ravna pri svojem prenašanju o literaturi in življenju slovanskih plemen.

Vabilo. Sayinjsko učiteljsko društvo ima dne 16. julija t. l. svoj občni zbor na Grobljah (pri g. Sadniku) s sledečim sporedom: 1. Prečitanje zapisnika zadnje seje. 2. Volitev novega odbora. 3. Društveni dopisi. 4. Predavanje o pivu. (S. Meglič.) 5. Razni nasveti. P. n. souči se lepo prosijo, da se gotovo polnoštevilno tega zborovanja vdeležé. Odbor.

Gospodje učitelji,

kateri bodo frekventovali od 1. dne avgusta t. l. kmetijski napredovalni tečaj na tukajšnji vinorejski šoli, najdejo prav po ceni lepo stanovanje in ako želé, tudi celi strošek. Kje? se izvé pri Jan. Leon-u, Schulgasse 2 v Mariboru.

NATEČAJ.

Na enorazredni ljudski šoli v št. Petru na medvedovem selu se učiteljsko mesto z dohodki po IV. plač. razre lu in s pravico do prostega stanovanja ali postavne stan. odškodnine takoj umešča.

Prositelji naj svoje prošnje z dokazom, da so sposobni subsidijarično poučevati tudi v katoliškem veronauku, vložijo predpisanem potom do 6. avgusta 1885 pri krajnem šolskem svetu št. Peter na medvedovem selu (St. Peter im Bärenthale) pošta Šmarje pri Jelšah.

Okr. šolski svet Šmarje, dne 2. julija 1885.

Predsednik: *Kolenz s. r.*

Štev. 424.

Izpraznjene učiteljske službe.

a) Šolski okraj celjske okolice.

1. Podučiteljsko mesto na dvorazrednici v Grižah, IV. plač. razred in prosto stanovanje (v def. umeščenje).
2. Mesto podučitelja na trirazrednici v Vojniku, III. pl. razr.; (umešča se definitivno ali tudi provizorično.)
3. Mesto podučitelja na dvorazrednici pri Novi cerkvi, IV. pl. razr.; (definitivno ali tudi provizorično.)
4. Prov. učiteljsko mesto na ljudski šoli v Teharjih, IV. pl. razr. in prosto stanovanje.

b) Laški šolski okraj.

5. Podučiteljsko mesto na k ljudski šoli pri sv. Jederti spadajoči eksposituri Gornja Rečica, III. plač. razred, s prostornim stanovanjem v novem šolskem posloppju in z užitkom velikega zemljišča — definitivno ali tudi provizorično.
6. Provizorično podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli (s paralelko) v Zidsmostu — II. plač. razred.

c) Gornjegraški šolski okraj.

7. Prov. mesto podučitelja na ljudski šoli v Rečici, IV. plač. razred, (brez stanovanja in brez ekvivalenta.)

d) Konjiški šolski okraj.

8. Prov. mesto podučitelja ali podučiteljice na ljudski šoli v Konjicah, IV. plač. razred, (niti stanovanja niti ekvivalenta).
9. Definitivno učiteljsko mesto na ljudski šoli v Prihovi, IV. plač. razred in prosto stanovanje.

e) Šmarijski šolski okraj.

10. Prov. mesto podučitelja ali podučiteljice na ljudski šoli v Šmarju pri Jelšah.

Pri vseh službah se zahteva znanje slovenskega jezika.

Redno inštruirane prošnje za katero teh služeb naj se predpisanem potom

do 15. julija 1885. l.

vložijo pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Celje, dne 30. junija 1885.

Predsednik: *Kolenz s. r.*

Štev. 140.

Razglaz.

Na 4razredni, v III. plačilni vrsti stoječi ljudski šoli pri sv. Petru poleg Radgone je en paralelni oddelek z provizoričnim podučiteljem ali z podučiteljico dovoljen.

Prositelji ali prositeljice za to službo, kateri morajo nemškega in slovenskega jezika v govoru in pisavi popolnoma zmožni biti, naj vložijo svoje prošnje do konca julija t. l. pri krajnem šolskem svetu pri sv. Petru pri Radgoni.

Okrajni šolski svet Zgornjeradgonski, dne 18. junija 1885.

Predsednik.

Izdajatelj in vrednik M. Nerat.

Tiskar Ivan Leon v Mariboru.